

Ибрагимова Л.С.

МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО РАБОТЕ С ИНТЕРАКТИВНОЙ ДОСКОЙ И МЕТОДИКА ПРОВЕДЕНИЯ ЗАНЯТИЙ С ЕЁ ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ (НА ПРИМЕРЕ ДИСЦИПЛИНЫ “ОСНОВЫ КОНСТРУИРОВАНИЯ И МОДЕЛИРОВАНИЯ ОДЕЖДЫ”)

Статья посвящена исследованию влияния использования интерактивных досок в процессе изучения систем и методов построения конструкции в сфере высшего профессионального образования; рассматриваются задачи, которые решаются, благодаря применению интерактивных досок.

Ключевые слова: интерактивная доска, высшее профессиональное образование.

Ibragimova L.S.

METHODICAL RECOMMENDATIONS ON WORK WITH AN INTERACTIVE BOARD AND METHOD OF LEADTHROUGH OF READING WITH ITS USE (ON THE EXAMPLE OF DISCIPLINE OF “BASIS OF CONSTRUCTING AND DESIGN OF CLOTHES”)

This article covers the impact of the use of interactive whiteboards in the process of study of physics courses in the sphere of higher vocational education. In terms of pedagogy and psychology, the goals that can be achieved due to the use of interactive whiteboards are being considered.

Key words: interactive whiteboard, higher professional education.

УДК 378. 046-021.68:373.5.091.12.011.3.051:80

Іванов І. Ю.

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ УЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА

У статті розглядаються вимоги до вчителів-словесників щодо застосування ІКТ у професійній діяльності. Визначаються шляхи удосконалення їх інформаційно-комунікаційних компетенцій у системі підвищення кваліфікації.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, компетенція, андрагогіка.

Сучасна освітня система в Україні вимагає від учителя вдосконалення інформаційних компетенцій, які розглядаються нині як обов'язкова умова професіоналізму педагога. Провідну роль у розв'язанні цього завдання мають відігравати вищі заклади системи післядипломної педагогічної освіти, оскільки саме вони підвищують кваліфікацію вчителя загальноосвітнього навчального закладу й забезпечують конкурентоспроможність на ринку праці.

Поняття інформаційної компетенції та компетентності є предметом уваги Н. Морзе, А. Кравцової, І. Левченка, О. Хуторського та ін. Проблема використання інформаційних технологій в освіті, зокрема післядипломній, розглядається В. Кременем, О. Литвиненком, М. Носковою, М. Лещенком та ін. Представниками андрагогіки є С. Змеєв, С. Вершловський, Н. Протасова та ін.

Проблему визначення шляхів удосконалення інформаційних компетенцій вчителя-словесника досліджено недостатньо, оскільки в роботах названих вище дослідників не враховано особливості уроків словесності. Причиною цього є специфічний предмет навчання – мова, що відрізняється від предметів інших дисциплін абстрактністю й поліаспектністю. Поряд із точністю та структурованістю, вивчення мови й літератури передбачає формування образності й естетичного смаку. Якщо лінгвістику вважаємо здебільшого точною наукою, то літературознавство – гуманітарною. Урахування цих особливостей обов'язкове при використанні інформаційних технологій на уроці в школі, а, відповідно, обов'язкове й у системі підвищення кваліфікації вчителів-словесників.

Мета статті – проаналізувати науково-методичну літературу щодо вимог до знань і вмінь учителів застосовувати ІКТ у професійній діяльності й визначити андрагогічні шляхи

удосконалення інформаційних компетенцій учителів-словесників в системі післядипломної педагогічної освіти.

Інформаційно-комунікаційні технології – “це сукупність методів та технічних засобів, що застосовуються для збирання, створення, зберігання, опрацювання, передавання, подання й використання інформації, котрі розширюють знання людини. Вони мають прямий вплив на зміст освіти, пов’язаний із рівнем науково-технічних досліджень” [1, с. 24]. Інформаційну компетентність педагога ми розглядаємо як здатність вирішувати професійні педагогічні завдання із залученням засобів ІКТ. Для набуття названої компетентності педагог має удосконалити інформаційні компетенції. Компетенція – “відчужена від суб’єкта, наперед задана соціальна норма (вимога) до освітньої підготовки, необхідна для якісної продуктивної діяльності в певній сфері, тобто соціально закріплений результат” [2, с. 409]. Результатом набуття компетенцій є компетентність.

Методична підготовка вчителя в умовах інформатизації освіти вимагає формування умінь організовувати активний пізнавальний процес учнів; комплексно використовувати методи, форми й засоби інформаційних та особистісно орієнтованих технологій навчання; оцінювати власну професійну діяльність і діяльність учнів за допомогою ІКТ. Процес формування й удосконалення інформаційних компетенцій вчителя орієнтовно відбувається в два етапи: базовий рівень (використання засобів ІКТ загального призначення) та предметно-орієнтований рівень (використання спеціалізованих технологій, програмних засобів і ресурсів навчання).

В Україні відповідно до програми інформатизації освіти передбачено умовний технологічний стандарт, який зводиться до 3-х рівнів володіння ІКТ педпрацівниками: початківець (використання пристроїв комп’ютера й основних програм; знаходження інформації в Інтернеті; електронна пошта; створення методичних матеріалів і дидактичних засобів за допомогою ІКТ); активний користувач (участь у міжпредметних навчальних проектах з використанням ІКТ; застосування ІКТ на різних етапах уроку; оцінювання знань учнів у формі комп’ютерного тестування; використання ресурсів Інтернет на уроці; участь у дистанційних курсах підвищення кваліфікації) і експерт (участь у телекомунікаційних проектах; консультування вчителів з питань використання ІКТ у навчальному процесі; проведення семінарів і тренінгів для колег).

Більшість педагогів Луганської області володіють ІКТ на рівні початківця. Цього недостатньо для повної реалізації потенціалу ІКТ в освітньому процесі, оскільки важливою умовою його реалізації є інтеграція з методикою навчального предмета. Завдання системи підвищення кваліфікації полягає у формуванні інформаційних компетенцій учителів на рівні початківця й удосконаленні названих компетенцій до рівня активного користувача.

Н. Морзе визначає такі вимоги до знань та умінь учителів на рівні початківця: операційна система (робота з вікнами, папками, файлами, з носіями інформації; налаштування системи, стандартні програмні засоби, архівація, антивірусний захист та ін.); Інтернет та електронна пошта (використання браузера, пошукові системи, електронна пошта); текстовий редактор (введення й форматування тексту, таблиці, малюнки, друк); табличний процесор (використання формул і функцій, діаграми, форматування); редактор презентацій (створення слайдів різноманітного вмісту, анімація, звук) [3].

Опанування названими компетенціями на рівні початківця дозволяє реалізувати загальнодидактичний потенціал ІКТ, який полягає в особистісно орієнтованому підході, у різноманітності форм представлення інформації, мотивації й активізації навчання, застосуванні ігрових прийомів, інтерактивності. Поряд із цим виділяємо лінгводидактичний потенціал ІКТ, який може бути реалізований педагогом уже на другому рівні – активного користувача ІКТ: “навчання через образ: колір, звук, анімацію; формування мовних умінь і навичок через інтерактивну роботу з електронними засобами навчального призначення; збагачення словникового запасу й опанування лінгвістичною термінологією за рахунок гіперпосилань; формування комунікативної компетенції (електронне листування, аудіодиктанти, голосове спілкування); оволодіння нормами літературної мови (потрібне

правило, орфограма завжди “під рукою”); спостереження за мовними процесами у відео, аудіо, анімації; економія часу” [4, с. 255]. Необхідно навчити вчителя-словесника реалізовувати як загальнодидактичний, так і лінгводидактичний потенціал ІКТ на уроках і в позаурочний час у тих матеріально-технічних умовах, які наявні в загальноосвітніх закладах з урахуванням найближчої перспективи покращення цих умов.

Сучасні технічні можливості ІКТ – це: комп’ютер, комп’ютерний клас, проектор, сенсорна дошка, локальна мережа, мережа Інтернет, периферійні пристрої, телевізор і DVD-програвач, аудіосистеми. Апаратну складову супроводжує інтелектуально-інформаційна: базове програмне забезпечення (операційна система, програми роботи з текстом, відео, графікою, звуком тощо), педагогічне програмне забезпечення (електронні засоби навчального призначення, програми роботи в локальній мережі, програми тестування), бібліотеки наочності (відео й кіно, фото й малюнки, аудіозаписи й музика, презентації), ресурси Інтернет та інформаційне навчальне середовище (фахові сайти, електронні бібліотеки, лінгвістичні корпуси тощо).

Шляхи удосконалення інформаційних компетенцій учителя-словесника полягають у використанні названих технічних і програмних засобів на курсах підвищення кваліфікації й у різноманітних формах міжкурсової роботи, а саме: семінари, тренінги, проекти професійного розвитку, конкурси, творчі групи та ін. з обов’язковим урахування методикою навчання словесності. Організація цих форм діяльності базується на принципах навчання дорослих, які є предметом андрагогіки – “вікової та педагогічної галузі психолого-педагогічних досліджень теоретичних практичних проблем освіти і виховання дорослих людей” [2, с. 22]. Головним завданням цієї галузі є “формування у дорослих суб’єктів актуальних компетенцій прикладного характеру за досить обмежений проміжок часу (що дуже важливо для цієї категорії людей)” [5, с. 35]. Специфіка навчання дорослих полягає у провідній ролі самоосвіти; урахуванні психофізіологічних особливостей дорослого і його професійного статусу; опорі на власний досвід та досвід колег; індивідуалізації навчання; практичній зорієнтованості здобутих знань.

Отже, ефективне удосконалення інформаційних компетенцій учителя-словесника у системі післядипломної педагогічної освіти має здійснюватися з урахуванням таких складових: андрагогічні принципи навчання дорослих, вимоги до знань і вмінь учителів використовувати ІКТ, загальнодидактичні й лінгводидактичні принципи навчання словесності. Специфіка цієї діяльності полягає в тому, що вчитель-словесник навчається засобами ІКТ (у формах курсової та міжкурсової роботи) використовувати ці ж засоби ІКТ у своїй педагогічній практиці: на уроках та в позаурочний час. Тому вважаємо ефективною роботу щодо моделювання різноманітних типів уроку з використанням ІКТ. Удосконалення інформаційних компетенцій учителя-словесника має відбуватися з пріоритетом практичної діяльності, що полягає в удосконаленні навичок роботи з комп’ютером, педагогічним програмним забезпеченням і мережею Інтернет. Разом із цим необхідно враховувати методикою навчання словесності й доцільність використання тих чи інших засобів ІКТ на конкретному уроці в конкретній формі. Завершальним етапом удосконалення інформаційних компетенцій учителя-словесника є вміння оптимально поєднувати традиційні форми й методи роботи з інформаційно-комунікаційними, інтерактивними та особистісно орієнтованими формами. Виконання педагогом вищеназваних вимог надасть можливість підвищити ефективність навчально-виховного процесу й задовольнити потреби часу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Литвиненко О. В. Нові інформаційні технології як засіб удосконалення навчально-виховного процесу / О. В. Литвиненко // Технологія фахової майстерності: ІКТ-компетентність в освітніх процесах: Матеріали III обласних Хмурівських методичних читань 23 – 24 січня 2007 року. – Кіровоград. – 2007. – Випуск третій. – С. 24 – 27.
2. Енциклопедія освіти / [Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень]. – К.: Хрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

3. Морзе Н. В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій / Морзе Н. В. – К.: Видавнична група ВНУ, 2006. – 352 с., електрон. опт. диск (CD-ROM).
4. Іванов І. Ю. Лінгводидактичний потенціал інформаційно-комунікаційних технологій на уроках української мови / І. Ю. Іванов // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. – Луганськ. – 2010. – №22. – С. 254 – 260.
5. Андрагогічні проблеми у підготовці викладачів для системи післядипломної освіти: Посібник / [Пехота О. М., Пуцов В. І., Набока Л. Я., Старева А. М.]. – К., 2006. – 96 с.

Іванов І. Ю.

ПУТИ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ УЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА

В статье рассматриваются требования к учителям-словесникам по применению ИКТ в профессиональной деятельности. Определяются пути усовершенствования их информационно-коммуникационных компетенций в системе повышения квалификации.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, компетенция, андрагогика.

Ivanov I. Y.

WAYS OF IMPROVING INFORMATION AND COMMUNICATION COMPETENCIES OF THE TEACHER OF LINGUISTICS

The article examines the requirements for teachers of linguistics to apply ICT in their professional activities. Identifies ways to improve their information and communication competence in the training.

Key words: information and communication technology, competencies, andragogics.

УДК 004:371.3:811.161.1

Митрофанова О.Г., Місюченко С.І.

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ

Стаття присвячена доцільності та ефективності використання інформаційно-комунікативних технологій на уроках російської мови, формам і методам активізації розумової діяльності школярів, інноваціям в індивідуальному навчанні і корекції знань.

Ключові слова: інформаційні і комунікативні технології, електронні посібники, проектні, мультимедійні, інтерактивні моделі, комунікативні компетенції.

Звична картина: дитина біля телевізора, дитина з телевізійною приставкою, дитина з плеєром, учень за комп'ютером. Скільки часу можна впродовж дня проводити з технікою? Не рахували? Ми поцікавилася в учнів своєї школи і з'ясували, що ці п'ять-шість годин непомітно пролітають, коли діти сідають "пограти" один на один або групою з "мислячим", але безсловесним і бездушним партнером. Порахуйте, скільки годин це буде впродовж місяця і року! Увесь цей час дитина опиняється в духовному вакуумі, коли вона не має змоги спілкуватися (і письмово, і усно). Адже саме спілкування є важливим чинником у праці, громадському житті, і тим, хто ним не володіє, загрожує ізоляція від суспільства.

Ми є учасниками становлення нової системи освіти. Цей процес супроводжується істотними змінами в педагогічній теорії та практиці навчально-виховного процесу. Традиційні засоби передачі інформації поступаються місцем перед використанням інформаційно-комунікативних технологій. У цих умовах учителям необхідно орієнтуватися в широкому спектрі інноваційних технологій, ідей, шкіл, напрямів.

Захоплений новими технологіями, мудрий учитель використовує тільки ті здобутки, які допомагають йому розкрити, розвинути й реалізувати здібності дитини.